

Veress Sándor művei, svájci CD-korongon

Nem kell hozzá személyes információ, elégséges a kísérőszöveg elolvasása: Mészáros János magyar származású svájci zeneművész az érdem jelentős része, hogy végre rögzítésre került három jelentős Veress-mű. Mivel jó évtizede rendszeres vendégkarmestere Mészáros a Miskolci Szimfonikus Zenekarnak, kínálkozott a lehetőség: ők vegyenek részt e fontos vállalkozásban. A „Musikszenes Schweiz” sorozatban három vokális kompozíció került megörökítésre: a Psalmus, az Elégia és a német címmel összenőtt „Das Glasklängenspiel”. A kivitelezők részéről kedves gesztus, hogy – tekintettel arra, hogy az előadók túlnyomó többsége magyar – magyarul is olvashatunk róluk és a művekről. Az már szomorú, hogy az 1943/44-ben komponált mű címe magyarul seholy sem olvasható (márpedig annakidején maga a Psalmus is magyarul készült, Babits Mihály költői műfordítása alapján, s kezdetől magyar vagy latin megszólaltatásra számított), s így nem biztos, hogy mindenki veszi a fáradságot, hogy utánanézzzen a hosszú latin címnek, amely oly sokatmondó lenne anyanyelvünkön: „Szent Ágoston Psalmusa az eretnekek ellen”. A

szerező 75. Születésnapja tiszteletére összeállított tanulmánykötet (Berlász Melinda, Demény János és Terényi Ede munkája, a Zeneműkiadó 1982-es kiadványa) tanúsága szerint eredetileg bariton-szólóra, kórusra és zenekarra készült. A felvételen basszus-szólistával halljuk (Szvétek Lászlóval), és semmifajta eligazítást nem kapunk arra nézvést, hogy átdolgozta-e időközben művét a szerző, netán csak a hangfaj-megjelölést módosította. Bariton-hiányra egyébként nem gondolhatunk, mert a következő műben, a

Walther von der Vogelweide Elégiájában a hárfa és vonós hangszerek kíséretével felcsendülő magánszólamot az egykori Veress Sándor tanítvány, Claudio Danuser énekli. E kompozíció már a svájci évek termése, s annyiból is érdekes színpont az életműben, hogy az eredeti középfelelő szöveget önti hangokba (ezúttal is kínál német fordítást a kísérőszöveg). A harmadik opusz kései remek, öt kórusdal Hermann Hesse verseire (pontosan: hat költeményére). „Időszerű” e mű-

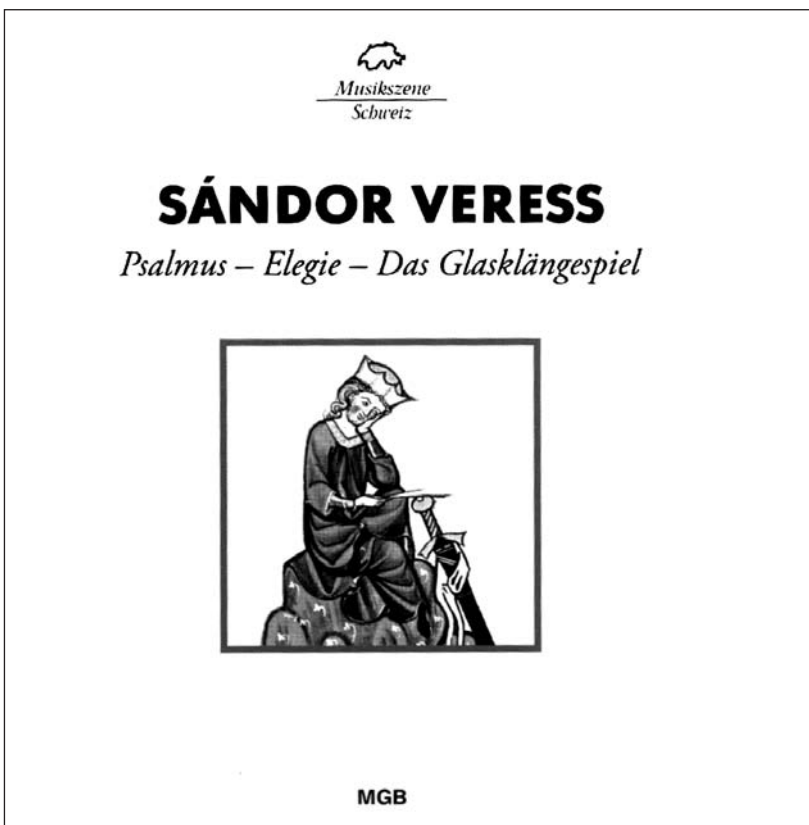
ci Bartók-kórus és a Magyar Állami Énekkar igyekszik helytállni (apropó, aki nem ismeri a két kórust, honnan találhatja ki, mikor melyik énekel?). Legalább ennyire kívánatos lenne, hogy legalább a szakmai érdeklődő kottából kísérhesse a zenét – vagy inkább gondoljak ilyenkor arra a szomorú hazai helyzetre, hogy a magyar kiadványok közül mind több jelenik meg szerzői kéziratból?

Mészáros János személye biztosíték arra nézve, hogy a szerzőhöz méltó felvétel készült. A zenekarnak elismerés jár, amiért vállalkozott e feladatra. Bizonyára sokat tanultak az együttes játékosai e művekből, s nekik is kiderült: mennyire fontos, hogy a történeti zenék és a kortárs zene közti keskeny idősavot, amit nevezhetünk akár a „Tegnap zenéjének” is, ne tekintsek holmi határvonalnak, választvonalnak. Talán épp az ilyen művek segítik a mélyebb megértés, a beleérző tolerancia kifejlődését-erősödését, amikor szokatlan stílusú, vagy első játszásra nehezen megragadható darabokról van szó.

Az ismertetőben olvasottakból kiderül: Veress kompozíciós technikáját már az 50-es évek óta meghatározza a dodeka-

fon szerkesztésmód. Ugyanez a technika érvényesül az Üvegyöngyjátékra utaló Hesse-ciklusban is (a hessei életmű ismeretében ez finom beleérző képességre vall!). Figyelembe kell vennünk az ilyen „alkalmi” közleményeket, amikor nagy általánosságban kíséreljük meg felmérni a dodekafónia hatását (fogadatatását, elfogadását). Már csak ezért is nagy jelentőségű e felvétel, amely mintegy utólagos ajándék a szerző 90. Születésnapjára – halálának ötödik évfordulóján.

Fittler Katalin

vel való megismerkedés napjainkban idehaza, amikor egymást követik a magyar fordításban kiadott Hesse-kötetek.

Svájci CD-kiadvány, Magyarországon rögzített felvételekből, olasz kottákból – remélhetőleg az érdeklődés is ennyire soknemzetiségű lesz e művek iránt. Szükség is lesz erre, merthogy a hangzó anyag nem egykönnyen adja meg magát. Fontos lenne a megkomponált szöveg minden szavának értése (nemcsak az érthető szövegmondásra utalok, hanem nyelvi felkészültségre a hallgató részéről). A Miskol-